

● ДО 325-РІЧЧЯ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ

Чуття єдиної родини

(Закінчення. Початок в № 1).

Всі наступні історичні події показали величезне значення рішень Переяславської Ради для долі, подальшого розвитку українського народу. В Полтавській битві проти шведських загарбників, у Вітчизняній війні 1812 року проти наполеонівського нашествия яскраво виявилася бойова співдружність народів братів, примноження їх сил в боротьбі за свою національну незалежність, за рідну землю. Яскраво і проникливо писав про це великий російський письменник Лев Толстой в романі «Війна і мир»: «Дубина народної війни піднялася з усією грізною і величавою силою... піднімалася, опускалася і гвоздила французів до тих пір, поки не загинуло все нашість».

Разом з тим історія нашої Батьківщини переконливо підтверджує думку В. І. Леніна про те, що «ніколи маса народу не здатна виступити таким активним творцем нових суспільних порядків, як під час революції. В такі часи народ здатен на чудеса».

В класових битвах, селянських антифеодалних війнах пліч-о-пліч стояли сини всіх народів багатонаціональної і багатостраждальної Росії. Своєю боротьбою вони підірвали устої феодально-кріпосницької системи. В спільній боротьбі міцніла і гартувалась дружба і братерство російського і українського народів. Через перепони царської цензури пробивала собі дорогу на Україну прогресивна революційно-демократична думка. Радіщев і декабристи, Добролюбов і Чернишевський, Бєлінський і Герцен — який з народів Росії не відчув на собі впливу цих велетнів революційно-демократичної думки.

Для росту класової самосвідомості народних мас велике значення мав процес взаємодії національних культур народів Росії, які розвивалися під впливом глибоконародної і демократичної культури російського народу. Визвольні ідеї Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, що знаходили широкій відгук серед українського народу, в своїх творчості і в своїх суспільних поглядах були єдині з російською передовою суспільною думкою. На противагу політиці російського царизму «розділяй і володай» складалася і розвивалася культура народних мас Росії. Її розвиток, прозріння в ній демократичних і соціалістичних елементів було тісно пов'язане з силою і розмахом боротьби трудящих і експлуатованих мас за своє національне і соціальне визволення.

З особливою силою ідеї інтернаціоналізму, єдності і братерства народів оволоділи свідомістю мас, коли на історичній арені з'явився робітничий клас — єдиний до кінця послідовний революційний клас. Це мало вирішальне значення для подальшого розвитку російського, українського і всіх інших народів Росії.

На чолі революційного потоку, грандіозних соціальних битв стала партія нового типу, партія більшовиків, знаменом якої був лєнінізм — велике інтернаціональне вчення мільйонів.

Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції — головної події ХХ сто-

ліття — зіграла вирішальну роль в перетворенні колишньої царської Росії в братерську співдружність вільних народів, зв'язаних між собою багатьма історичними зв'язками.

Спільна боротьба українських і російських робітників мала велике значення для інтернаціонального ви-

Пам'ятник Богдану Хмельницькому у Києві.

Фото В. МОРОЗА.

ховання пролетаріату, для справи свободи України.

Весь досвід історії підтвердив думку В. І. Леніна: «При єдності дії пролетарів великоруських і українських Радянська Україна можлива, без такої єдності про неї не може бути і мови».

Українські трудящі пішли не за контрреволюційною, буржуазно-поміщицькою Центральною радою, створеною блоком дрібнобуржуазних партій на Україні в 1917 році, а за більшовицькою партією, за лєнінською правдою.

Перемога Жовтня, ліквідувавши виковий національний гніт, створивши нові національні відношення, нанесла нищівний удар по великодержавному шовінізмові і буржуазному націоналізму, створила умови для розвитку соціалістичної революції в національних районах, в тому числі на Україні.

В результаті перемоги соціалістичної революції в нашій країні народився патріотизм і інтернаціоналізм нового, вищого типу. Беззавітна любов радянського народу до своєї Вітчизни, народженої в дні великої революції, відданість соціалістичному ладові і вірність ідеалам Комуністичної партії — це і є вища форма патріотизму, його якісно новий тип. Виникли нові національні відношення.

Тріумфом лєнінської національної політики, ідей пролетарського інтернаціоналізму стало створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Радянський патріотизм органічно злився з соціалістичним інтернаціоналізмом. На всіх наступних

(Продовження на 3-й стор.)

За наукові КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 45-й № 2 (1336). 12 СІЧНЯ 1979 р. Виходить щоп'ятниці. Ціна 2 коп.

КНИГИ Л. І. БРЕЖНЕВА — ШКОЛА МУДРОСТІ І МУЖНОСТІ

Тематичну підбірку див. на 2-й стор.

ТИЖДЕНЬ КУБИ

Здається, це було зовсім недавно. Останні постріли в передмістях Гавани. Радість народу, зустрічаючого знаменитих бородачів Фіделя, які пройшли славний шлях від казарм Монкади до переможного салюту в Гавані, але час летить надзвичайно швидко. І ось уже ми разом з нашими кубинськими друзями відзначили 20-річний ювілей кубинської революції. Революція, яка має величезне значення для розвитку міжнародного революційного процесу, посилення світового соціалізму. Куба будуватиме. Куба квітне. Куба здобуває все більший міжнародний авторитет. І ми щиро радуємося успіхам братньої країни соціалізму.

Тиждень Куби, присвячений 20-річчю кубинської революції, почався в нашому університеті зі святкового вечора. З доповіддю про значення завоювань кубинської революції на ньому виступив Генеральний консул Республіки Куба в Одесі товариш Альберто Суарес Ортега. Кубинських друзів гаряче поздоровив ректор університету професор В. В. Сердюк. Декан по роботі з іноземними студентами доцент В. І. Світличний вручив почесні гра-

моти кращим представникам кубинського земляцтва Гаспару Фуентесу, Рауло Альпісеру, Педро Пабло Кінтеро. Комітет комсомолу університету також відзначив грамотами успіхи кубинських друзів в політико-масовій роботі і передусім в пропаганді і підготовці до XI Всесвітнього фестивалю молоді і студентів в Гавані.

Теплими були привітання студентів з різних країн. Це було справжнє свято дружби і інтернаціоналізму.

Тиждень Куби в нашому університеті закінчився. Надовго запам'ятається студентам конкурс політичного плакату, присвячений кубинській революції. Більше 30 плакатів було виставлено в коридорах університету. Ті справді інтернаціоналістські почуття, які керували авторами плакатів, їх відвертість зробили кожен плакат емоціональним і переконливим.

Запам'ятаються зустрічі кубинських студентів з радянськими і зарубіжними студентами, їх виступи на політгодинах, прес-конференціях керівництва кубинського земляцтва. Це тиждень дружби, який не має меж. Бо ця дружба вічна.

В. ПОПКОВ,
аспірант кафедри філософії, куратор кубинського земляцтва.

4 БЕРЕЗНЯ — ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

ДО СКЛАДУ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

Цими днями в університеті завершилися збори комуністичних організацій, професорсько-викладацького складу, організацій професійної спілки працівників вищої школи і наукових закладів, організацій Лєнінської Комуністичної Спілки Молоді, членів ДТСААФ і організацій товариства Червоного Хреста. Вони були присвячені висуванню представників до складу дільничної виборчої комісії по виборах до Верховної Ради СРСР десятого скликання. На основі статті 29 Закону СРСР «Про вибори до Верховної Ради СРСР» до складу дільничної виборчої комісії № 50/364 обрано представників колективу ОДУ.

Серед них — проректори ОДУ професор Д. І. Поліщук та І. Г. Рутівський, старший викладач кафедри ботаніки

С. Г. Коваленко, професор В. О. Федосєєв, викладач кафедри російської мови для іноземних студентів М. М. Соколова, доцент Я. Я. Нейдорф, молодший науковий співробітник ФОЕТ І. І. Іванченко, студенти Ю. Антипов, Л. Зарипова, Л. Катуськова, Т. Гнатченко, викладач кафедри фізвиховання А. П. Красна, старший викладач кафедри іноземних мов І. Г. Хацеліус, зав. підготовчими курсами ОДУ О. І. Козирев, старший викладач В. І. Буракова, лаборант НДІФ Т. П. Когут, садівник ботсаду Г. М. Колесник, техробітниця В. П. Маслова, робітники будгруппи А. Г. Покорський, І. Д. Савенко, М. П. Гудзь, робітники УЕМ І. І. Свідерський, А. Г. Шакин, Л. І. Лук'янов, М. М. Бондаренко.

І. ЛІЩЕНКО,
студент істафаку.

Обговорюється

«Цілина»

В Будинку вчених відбулася міжвузівська теоретична конференція за книгою Л. І. Брежнєва «Цілина», організована кафедрою наукового комунізму ОДУ спільно з бібліотекою Будинку вчених і кафедрою історії КІРС Одеського інституту народного господарства.

З цікавими доповідями виступили студенти університету Л. Кіліянова, А. Кожушко, І. Волинська. Вони відзначили велику історичну вагу книги.

Переконливий критиці були піддані вимисли буржуазних ідеологів, які фальсифікують історію цілини.

Особливий інтерес викликав виступ студента інституту народного господарства представника Гвінейської Республіки Ндіяя Абубагара. Він сказав, що на цілині радянські люди продовжували справу революції своєю істинно героїчною працею, і це особливо добре розуміють люди його країни, яка вибрала соціалістичний шлях розвитку і робить на цьому шляху перші кроки. Вона вчиться у країн соціалістичної співдружності і особливо вдячна Радянському Союзу за надану допомогу. Про це говорилося на XI з'їзді Гвінейської комуністичної партії.

Роздумуючи над книгою

«Цілина». Ця книга Леоніда Іллєча Брежнєва про важливий героїчний етап в історії нашої держави стала значним явищем в суспільно-політичному житті країни. Вона написана людиною, яка пройшла зі своїм народом весь багаторічний шлях боротьби, страждань і грандіозного будівництва: роки колективізації, перші п'ятирічки, грізні роки Великої Вітчизняної, важкий час післявоєнного становлення і не менш героїчний період освоєння цілини. Написаний з великою відвертістю і теплотою, новий твір Л. І. Брежнєва, як і його попередні книги, розповідає про прекрасний подвиг радянського народу в ім'я життя, в ім'я світлого комуністичного завтра.

На цілину були послані кращі люди, комуністи, справжні патріоти, для яких обов'язок був вище за все. І земля, зігрита теплом рук і сердець цих мужніх людей, відроджувалась. «Люди вирощували хліб на землі — земля ростила людей», — пише Леонід Іллєч. — Цілина, образно кажучи, дала багатий урожай трудівників, патріотів, майстрів своєї справи».

Цілина — це героїчна епопея. І творцями її стали люди, названі гордим ім'ям «цілинник». Саме поняття «цілина» втратило своє суто землеробське значення, воно стало терміном суспільним, бо за ним стояли висока громадянськість і глибокий радянський патріотизм. Цілинник — фігура історична, яка визначила собою героїчний час.

Цілина — це битва за хліб, битва за мир в ім'я життя. І в перших лавах бійців ідуть комуністи і комсомольці. Сьогодні ця битва продовжується на полях Нечорнозем'я, оголошеного всесоюзною ударною комсомольською будовою. Туди їде молодь зі всіх кінців нашої неосяжної Батьківщини, туди напередодні свого ювілею направив комсомол свій передовий загін імені 60-річчя ВЛКСМ.

І. КАРПЕНКО,
студент I курсу філологічного факультету.

КНИГИ Л. І. БРЕЖНЄВА — школа мудрості і мужності

Для учасників конференції була організована цікава тематична виставка книг. По закінченні конференції відбувся концерт художньої самодіяльності.

Ю. СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ,
студент.

Конференція за книгою Л. І. Брежнєва «Цілина» проведена групою угорських студентів-стажистів з допомогою викладачів кафедри російської мови для іноземців.

Доцент Г. І. Рудницька та старший викладач В. М. Бурякова організувала оформлення залу фотомонтажем, спеціальними картами з освоєння цілини. Розповіді угорських студентів про історію Казахстану супроводжувались демонстрацією кольорових діапозитивів.

У виступах угорців відчувалося глибоке розуміння грандіозності освоєння цілинних земель. Цікавими були доповіді студентів Золтана Сірані, Юдіт Коллар та Лайоша Адамка, Дьюлі Гащпаріч Аттілі Чорної та Дьонді Бенці.

К. СЕРПЕНКО.

Символ трудового подвигу

Символом трудового подвигу, істинною школою громадянськості стала для радянських людей цілинна епопея, яка глибоко і яскраво відображена в книзі товарища Л. І. Брежнєва «Цілина». З її сторінок постає широка галерея людей, характерів, докладно і яскраво виписаних, людей, чий долі нерозривно зв'язані з долею країни, з тими перетвореннями, які відбувалися на неосяжних її просторах. Серед них — першоділинники тракторист радгоспу «Дальний» Герой Радянського Союзу Данило Потапович Нестерен-

ко, який загинув на цій землі під час виконання службового обов'язку, Жансултан Демєєв, Михайло Довжик, Володимир Дитюк Амангельди Ісаков, Іван Космич, Леонід Картаузов, інші герої освоєння казахстанських степів. Для всіх — робітників, спеціалістів, партійних і радянських працівників Леонід Іллєч знайшов добрі, теплі душевні слова, точно визначив місце в громадянській битві за хліб.

В столиці Казахстану Алма-Аті й донині живе сім'я Т. Байбусинова, яка під час Великої Вітчизняної вій-

ни прийняла в свій дім сім'ю бригадного комісара Л. І. Брежнєва.

На знімку: Турсун Байбусинов і його дружина Рук'я Ярулівна читають розділи книги Л. І. Брежнєва «Цілина».

На другому знімку: прославлений механізатор Герой Соціалістичної Праці першоділинник Леонід Михайлович Картаузов. Втративши на фронті в роки Великої Вітчизняної війни обидві ноги, він знайшов в собі сили і мужність бути корисним людям, обрав професію хлібороба.

Зустріч з малоземельцем

Змістовною, хвилюючою і повчальною для нас, студентів-першокурсників, стала політгодина, присвячена книгам товарища Л. І. Брежнєва. Ми, як майбутні викладачі російської мови для іноземців, приділили велику увагу мовно-стилістичному аналізу цих творів. Кожен усвідомлював, що книги звернені не лише в минуле, а й в майбутнє, що для нас вони — підручник життя, школа мужності і мудрості, енциклопедія партійної роботи.

В політгодині взяли участь

член парткому, доцент кафедри історії КІРС О. П. Муратчаєва, куратор групи доцент В. П. Дроздовський і наш гість, учасник боїв на Малій землі, ветеран праці і Великої Вітчизняної війни Олександра Сергіївна Чернишова.

Разом з Олександрою Сергіївною, воєнною санітаркою, ми знову пережили кожен рядок книги про подвиг малоземельців. Ми щиро дякували їй за розповідь. Кожен з нас у цю урочисту хвилину глибоко усвідомив, як відповідально треба ставитись до навчання, до виховання у

собі високих моральних якостей, щоб виправдати почесне і відповідальне звання нащадків.

Зараз у нас перша в житті сесія. Ми докладемо всіх зусиль, щоб скласти її на «добре» і «відмінно».

С. БРІШ,
студент спецгрупи
I курсу російського
відділення філфаку.

На знімку: Виступає учасниця боїв на Малій землі О. С. Чернишова.

Фото студента I курсу В. Рибальченка.

● ПРОБЛЕМИ ЮВІЛЯРІВ Палеонтологічному музею—105 років

На кожному кроці тут зустрічаєшся з історією. Про неї говорять колекції, рукописи багатьох відомих вчених. Однаке специфіку, неповторність нашого музею створює приміщення, меблі — старовинні меблі асинового дерева, котрі поступили в музей наприкінці минулого століття. Гордість музею — змонтовані скелети вимерлих тварин, значна частина яких встановлена в післявоєнні роки. Чи велика їх цінність? Судити самі. Скелет слона Юста, в той час ще не змонтований, хотіли вивезти білополяки, але під Харковом залізничний состав був відбитий червоними військами. Кістки повернулися в Одесу, в наш музей.

Наш палеонтологічний музей є гордістю не лише університету, але й усієї держави. Солідний у нього вік, чи не правда? В 1982 році планується проведення міжнародної наради по лінії ЮНЕСКО, на якій будуть розглядатися спірні питання геології і стратиграфії. Як еталонні колекції будуть використані матеріали нашого музею. Готуючись до цієї великої події, ми почали в музеї роботи по ревізії експонатів, перевизначенню видовой і родової приналежності як окремих зразків, так і колекції в цілому.

Напередодні ювілею в палеонтологічному музеї багато проблем. Адміністрація вузу забрала в нього штатну одиницю — художника. Обов'язки художника в музеї дуже широкі, він виконував скульптурні роботи, починаючи від реставрації кісткових залишків і кінчаючи монтажем скелетів копалин. Експонати в музеї з часом старіють і потребують особливої обробки різними скріплюючими рідинами. Цю роботу теж виконував художник, посаду якого ліквідували.

Те, що не встигає зруйнувати час, руйнують наші безгосподарні господарі. В кабінеті, який тимчасово передано в розпорядження мехмату, зламали надзвичайно цінну настінну шафу. Хто дозволив це робити — невідомо. В тому, що приміщення майстерні-кабінету буде повернено музею, ми майже певнені. Але чи буде воно рівноцінне тому приміщенню, яке тимчасово хочуть використати для механіко-математичного факультету? В музеї протікає дах. Ніхто нічого не робить, щоб відремонтувати його. Усі 105 років служать віконні рами, які вже давно потребують капітального ремонту. Ми подавали заяву на ремонт двічі три роки тому, але ремонт ніхто так і не здійснив.

Ось з такими проблемами зустрічає палеонтологічний музей свій ювілей.

Недавно вперше в історії музею в одному із залів почали проводити заняття зі студентами геологічного відділення геолого-географічного факультету. Експонати музею вперше будуть працювати на геологів. Це починання отримало гаряче схвалення спеціалістів з інституту геологічних наук Академії наук УРСР.

Музей діє.

Б. МУХА,
завідуючий палеонтологічним музеєм ОДУ.

Мовою дружби

В ці дні юнаки й дівчата з країн Європи, Азії, Африки і Латинської Америки стали учасниками олімпіади з російської мови, яка проводиться за рішенням Всесоюзної Ради у справах іноземних студентів. Зараз проходить перший етап — внутривузівський. Студенти-іноземці писали твір по одній з шести рекомендованих тем.

Найбільш популярною у студентів Одеського університету виявилася тема «Головні цілі мого життя».

Студентка ІІ курсу філологічного факультету Мілагрос Мак Інтош (Куба) захоплює розповідає про те, як зародилася у неї любов до російської мови, до Країни Рад, чому вона стала студенткою філологічного факультету і як збулася її мрія — потрапити вчитися до Радянського Союзу. «Мені хочеться, щоб наш світ ніколи не потрясали страхіття війни, — каже Мілагрос, — я звертаюсь до всіх юнаків і дівчат: будемо мир берегти!».

Привертає увагу твір третьокурсника хімічного факультету Гіти Чоудхурі (Індія). «Моя країна — та, що розвивається, у нас ще є неграмотність, голод, злидні. Я хочу якомога більше зробити для моєї країни, допомогти моїм співвітчизникам вирішувати проблеми, які хвилюють наше суспільство. Хочу, щоб усі ми жили в

мирному співробітництві, щоб ніхто не знав, що таке горе».

Ашок Сісага (Маврікій) пише, що головна мета його життя — боротися за соціалізм. «Я жив 21 рік у моїй країні, яка має капіталістичну систему. А тому добре знаю, що таке капіталізм. Нині мені неважно побачити різницю між соціалістичною і капіталістичною системами. Расизм, голод, нерівні права, безробіття характеризують капіталізм. Все заважає прогресові суспільства і його розвиткові. Я багато думав про це і вирішив стати соціалістом».

Пранеш Кумар Саха з Бангладеш хоче стати у себе на батьківщині викладачем університету. «Я хочу виховувати моїх студентів в дусі інтернаціоналізму, глобальної поваги до людей. Колись мені хочеться перекласти для майбутніх громадян моєї країни книжку з російської мови на бенгальську. Я відчую себе щасливим, коли мій труд стане в пригоді людям, як писав радянський поет Володимир Маяковський:

**«Радуюсь я —
это мой труд
вливается в труд
моей республики».**

Гарні роботи на тему «Ленінські принципи солідарності і дружби між народами» написали філолог Марта Гомес (Куба), хіміки Вацлав

Пустейовський (ЧССР) і Катаріна Страніскова (ЧССР), математик Крістіна Ното Фернандес (Куба). В їхніх творах висловлене почуття вдячності Радянському Союзові за його миролюбиву зовнішню політику, за братерську солідарність і допомогу іншим країнам.

Космос — для мирних цілей. Ця ідея пронизує твори, написані на тему «Міжнародне співробітництво в освоєнні космосу» хіміком Дьєнаба Соу (Сенегал) і фізиком Ігорем Кудзєю (ЧССР).

«Міжнародне співробітництво в освоєнні космосу гарантує використання космічного простору в мирних цілях і є важливим заходом в обмеженні гонки озброєння, — пише математик Дуаш Габор (УНР). — Здійснюється мрія покоління: освоєння космосу, міжпланетні польоти і можливість жити в мирі і дружбі».

Гуманізм нової Конституції СРСР, її значення для дальшого розвитку соціалістичної демократії розкривають в своїх творах біологи Іва Кубчикова (ЧССР) і Аелія Костадінова (НРБ), історики Ірена Вацшинова (ЧССР) і Ярослава Червена (ЧССР). «Нова Радянська Конституція була прийнята в той час, коли на Заході піднялася шумиха про «порушення прав людини» в Радянському Союзі. В той час, як жодна буржуазна консти-

туція не забезпечує громадянам найелементарніші права (на працю, відпочинок, освіту, лікування і ін.) Радянська Конституція — перша в світі, яка забезпечує всебічний розвиток особи», — пише фізик Гаргурі Хашмі (Туніс).

Багато творів іноземних студентів присвячені творчості О. С. Пушкіна, М. Ю. Лермонтова, М. В. Гоголя, Л. М. Толстого, М. Островського, М. Шолохова...

Тамірін Полмон (МНР), називаючи своїм улюбленим твором «Як гартувалася сталь» Миколи Островського, вважає: «Ця книга не втраїла своєї актуальності і сьогодні. Вчинки і справи її героїв є прикладом для робітників, що будують нові міста і магістралі. В нашій країні нині будується руками молодих нове місто Ердент. І там, на будові, в перших рядах ідуть наші корчарівці, втілюючи в життя рішення XVII з'їзду МНРП».

Конкурсні твори свідчать про те, що студенти-іноземці після закінчення радянського вузу повні прагнення сумлінно працювати в своїх країнах, боротися за мир, прогрес, міжнародну солідарність і дружбу з народами всіх країн світу. Вони висловлюють вдячність Радянському Союзові за його миролюбиву зовнішню політику і братню допомогу іншим народам, за можливість вчитися в нашій країні.

К. ЄВДОКИМОВА,
співробітниця кафедри
російської мови
для іноземних студентів.

КУЛЬТУРА ПОВЕДІНКИ

«В нашій пресі часто зустрічаються вирази «Правила соціалістичного співжиття», «Етика поведінки», «культура спілкування» і т. ін. Хотілося б прочитати в вашій газеті статтю про суть цих понять, їх взаємозв'язок і про те, чим відрізняється наш, радянський етикет від буржуазного».

І. К., студентка.

Відповісти на цей лист ми попросили співробітника університету, лектора товариства «Знання», який займається цими проблемами, К. ПИСІНА.

Що ж, почну прямо з пояснення наведених термінів. Правила соціалістичного співжиття — це соціальні норми, які регулюють поведінку членів соціалістичного суспільства і спрямовані на створення суспільного порядку, організованості і дисципліни. В широкому сенсі правила соціалістичного співжиття — це норми права моралі, суспільних організацій, звичаїв: у вузькому — норми, що регулюють суспільно-побутові відношення, а саме: норми моралі, правила ввічливості, поваги і т. д.

Правила соціалістичного співжиття втілили в собі принципи морального кодексу будівника комунізму, товариської взаємодопомоги, поваги один до одного. Вони в значній мірі закріплені правом і за їх порушення може застосовуватись примус. Наприклад, за порушення правил внутрішнього розпорядку студенти можуть бути виселені з гуртожитку. У відповідності до діючого законодавства особи, які допустили псування майна чи будівлі гуртожитку або учбового закладу, зобов'язані сплатити суму матеріального збитку. За порушення тиші і спокою на вулиці, за гучну гру на музичних інструментах в комунальних квартирах і гуртожитках, за безквитковий проїзд в різних видах міського транспорту та інші порушення громадського порядку винні притягуються до адміністративної

відповідальності — попередженню, громадському осуду або штрафові. Порушення цих правил розцінюється як прояв низького рівня громадської свідомості і культури поведінки.

Етика поведінки. Етика — це філософська наука про мораль, а мораль — одна з форм суспільної свідомості, яка регулює поведінку людей. Етика має нормативну частину — нормативну етику, яка обгрунтовує визначені моральні принципи і норми поведінки. Тому в живій мові слово «етика» часто вживається в значенні «мораль». Етика поведінки містить у собі не лише форми, а й особливо зміст поведінки людини.

Про людей, які порушують загальноприйняті норми поведінки, говорять, що вони не в ладах з етикою. В магазині покупець намагається ігнорувати чергу. Водій таксі відмовляється везти пасажирів по «невигідному» маршруту. Молода людина не уступила місця в трамваї жінці. Все це — неетичні вчинки, відступи від наших етичних норм поведінки.

Культура поведінки — сукупність форм поведінки людини у всіх сферах її повсякденної діяльності. Вона є органічною єдністю етичного і естетичного як в зовнішньому, так і в духовному обличчі громадянина. Однак виявляється культура пове-

дінки помітніше в зовнішніх формах поведінки особи. В купе залізничного вагона першими лягають спати пасажири верхніх полиць, а ті, хто має спати на нижніх, виходять в цей час в коридор. Вінокль в театрі має служити для сцени, а не для розгляду поряд сидячих глядачів. І так далі.

Культура спілкування — це норми під час контактування, спілкування між людьми. Так, наприклад, при взаємному привітанні люди дивляться один одному в вічі. Під час знайомства знімають темні очки від сонця. Чоловік не протягує першим руку дамі. Найбільш важливе в культурі спілкування — ввічливість і увага, тактичність і обов'язковість, відверта посмішка, ввічливі та бажання розуміти людей.

Для вираження зовнішніх форм культури поведінки існують і такі поняття, як хороші манери і правила хорошего тону. Хороші манери (осанка, жести, манера говорити, одягатися, ходити і т. д.) розглядаються в нашо-му суспільстві як прояв стриманості, скромності, коректності, як вміння людини контролювати свої вчинки. З хорошими манерами не співпадають різкі рухи, неприємні жести, вульгарні пози, гучна мова в громадських місцях.

Однак, треба відзначити, що поняття «хороші манери» і «правила хорошего тону» вживаються у нас не часто. Це, мабуть, спричинено тим, що вони нерідко асоціюються з показною вишуканістю і аристократичним лоском, які використовуються в буржуазному суспільстві для підкреслення приналежності до вищих кіл.

К. ПИСІН.

(далі буде).

«ЧОРНА БЕРЕЗА»

Цей фільм білоруські кінемитці присвятили 60-річчю Комуністичної партії Білорусії. Він про долі людей під час Великої Вітчизняної війни, про стійкість і незламність нашого народу в боротьбі з фашизмом. У головних ролях знялися Євген Карельських та Ірина Алфьорова.

Нова кінострічка демонструється зараз на екранах широкоформатних кінотеатрів нашого міста.

І. ВАСИЛЬЄВА,
редактор обласного кінопрокату,
випускниця філфаку.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ВІШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверси-
тет, редакція газети «За нау-
кові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13,
внутрішній 841 (з міста
206-841).